

Několik poznámek k penězům, měně a kryptoměnám

Měnové a devizové právo

Peníze – základní funkce

- Penězi může být v obecné rovině vše, co je obecně přijímáno, jako prostředek směny (Mishkin, 2004)
- Základní funkce peněz:
  1. Prostředek směny
  2. Účetní jednotka
  3. Uchovatel hodnoty

Peníze vs. měna

- Měnou „*rozumíme onen druh peněz, který v jednotlivém státě ve smyslu právním za peníze platí*“ (Bráf, 1888)
- Měna je „*druh peněz, který je v daném státě každý povinný přijímat jako platidlo, a který je současně i určitým kriteriálním nástrojem kvantifikace všech jevů a procesů probíhajících v národním hospodářství*“ (Grůň, 1996)
- Měna jako zákonné platidlo (*legal tender, gesetzliches Zahlungsmittel*)

Rozlišování I

- Rozlišování peněz jako zákonného platidla (měny) dle různých kritérií:
- Podoba:
  1. Hotovostní (cash)
  2. Bezhotovostní (účetní, žirové)
- Emitent:
  1. Peníze vydávané centrální bankou
  2. Peníze vznikající (zejm.) v obchodním bankovníctví

Rozlišování II

- Rozlišování peněz dle různých kritérií:
- Krytí:
  1. Kryté (zejm. drahým kovem)
  2. Nekryté
- Vnitřní hodnota:
  1. Plnohodnotné (komoditní)
  2. Neplnohodnotné (fiduciary money)

Účetní peníze

- Od úschovy zlatých mincí k „soukromým“ bankovkám
- „rané soukromé bankovky“ vs. současné účetní peníze
- odlišní emitenti, stejná kupní síla
- regulace emise zejm. prostřednictvím institutu povinných minimálních rezerv

Rezervy

- Rovněž forma účetních záznamů (*de facto* také účetní peníze)
- Emitent centrální banka
- Vývoj od povinné úschovy části drahých kovů k současné ryze elektronické podobě
- Rezervní účty a vztah k mezibankovním platbám

Související právní úprava - výběr

- Zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB
- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech
- Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku
- Zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí
- Vyhláška č. 274/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o oběhu bankovek a mincí
- ...

„Kryptoměny“

- **Nejedná se o měnu - není zákonným platidlem**
- Různé druhy:
- Bez emitenta
- Emitované
  - Emitované soukromou institucí
  - Emitované veřejnou institucí
- Splňují v současné době kryptoměny výše vymezené funkce peněz?
- Jsou spíše penězi nebo „investičními“ (spekulativními) instrumenty?

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz